

DELAVSKA FRONTA

Uredništvo: Maribor, Koroška cesta 5. Uprava: Maribor, Koroška cesta 5. Naročnina: celoletno Din 36.—, mesečno Din 3.—. Oglasi po ceniku. — Izhaja vsako soboto zjutraj.

Naše delavstvo in zakon o starostnem zavarovanju.

Zakon o zavarovanju delavcev iz leta 1922 je določal, da pokojninsko zavarovanje delavcev in njih svojcev stopi v veljavo že leta 1925. To se ni zgodilo, ker je finančni zakon za proračunske dvanajstine julij-december 1925 uveljavljenje rentnega zavarovanja za nedoločen čas odgodil. Na strani delavcev ni bilo odpora proti takojšnji uvedbi tega zavarovanja. Vpliv gospodarstvenikov je bil močnejši od potreb in želja delavcev. Splošne nacionalne potrebe gospodarstva in naših delavcev v prestavnih gospodarstva in pri političnih činiteljih niso našle potrebne razumevanja. Danes vidimo, da bi bila kriza, ki je pozneje gospodarsko in socialno življenje tlačila k tlom, milejša in bi zlasti problem brezposelnosti kazal manj ostrin.

Vse poznejše vlade so se izogibale tega vprašanja, dokler ni prišel na oblast sedanji režim, ki je pokazal izmed vseh dosedanjih vlad največ razumevanja za socialne dolžnosti države. Sedanja vlada se ni ustrašila nasprotstev gospodarskih krogov ter je zakon uveljavila. Dne 1. septembra je stopil v veljavo dosedaj še neveljavljeni drugi del zakona o zavarovanju delavcev, ki ureja zavarovanje za primer starosti, onemoglosti in smrti. Na ta način je zaščeno nujni potrebi socialno politične zakonodaje naše države. Delavstvo je dobilo s tem zakonom svoje že leta 1922 priznane, pa dosedaj še neizvajane pravice.

Morda še ni dobilo tega, kar je v svojem optimizmu pričakovalo. Pokojninsko zavarovanje delavcev je po novem zakonu precej skromno. Dajatve so nizke in gotovo ne predstavljajo popolne zaščite delavca in njegove družine v primeru popolne onemoglosti ali smrti hranilca. Po desetih letih zavarovanja znaša renta v najvišjem razredu mesečno 432 din, pred potekom desetih let pa 288 din. Toda moramo pomisliti, da je to začetek in tudi nekoliko tvegan poskus. Predstavniki našega gospodarstva so že pri teh nizkih premijah zagnali silen hrup ter so delali proti uvedbi starostnega zavarovanja, samo da jih ne bi zadele nove obremenitve. V resnici pa je nova obremenitev našega gospodarstva, ki jo zavarovanje povzroča, tako neznatna, da ni niti omembe vredna. Saj znaša premija samo 3% zavarovane meze. Učinek zavarovanja pa bo kljub nizki premiji velikanski.

Naš delavec, ki je bil dosedaj popolnoma brez vsake zaščite, prepuščen sam sebi, za katerega se absolutno nihče ni brigal, kadar je oslabil ali ostarel, nihče ni skrbel za njegovo družino v primeru smrti, edina podpora mu je bila na starost beraška palica in malha, katero so mu potisnili v roke, je sedaj vendarle dobil nekaj, kar mu bo za osnovo življenja v njegovi starosti. Sedaj se mu ne bo več treba tresti od strahu ob misli, da je bilo vse njegovo garanje v dolgih letih življenja zastonj, da ga bodo, ko bo star, vrgli na cesto iz tovarne kakor vrženo med staro železo obrabljen stroj. Sedaj se bo lahko umaknil od dela z zavestjo, da mu je vendar nekaj ostalo od njegovega truda in žuljev. Prigral si je skromno rento, ki mu bo omogočala, da bo starost življenja preživel lažje, zlasti če bo tako srečen, da bo živel v okolici mesta ter imel lastno streho in košček vrtička.

Gotovo bo tudi to vplivalo na okrepitev državljske in narodne zavesti med našim delavstvom. Razdorne sile tujega komunističnega duha bodo imele med delavskimi sloji mnogo težje delo, ker bo delavec odpornejši proti njihovim vabljenim, pa goljufivim mikom, saj bo vedel, da mu sedanja državna oblika zagotavlja preskrbo v starosti ali v primeru onemoglosti, da bo skrbela za njegovo družino v primeru smrti.

Konferenca Male zveze v Sinaji.

Konec avgusta se je vršila konferenca zunanjih ministrov Male zveze v Sinaji v Romuniji. Našo državo je zastopal na konferenci dr. Stojadinović, Čehoslovaško dr. Krofta, Romunijo pa Antonescu. Po konferenci je bil izdan komunike, v katerem se zlasti veliko govori o gospodarskih vprašanjih, ki zanimajo vse tri države. Konferencam Male zveze je posvečal svetovni tisk veliko pažnjo. Predmet posvetovanj so bile namreč prav važne

zadeve, kakor je odnos med Čehoslovaško in Nemčijo, španske homatijske, vprašanje madžarske oborožitve itd. Prav posebno se je opazila delavnost madžarskega poslanika v Bukarešti, ki je imel z romunskim zunanjim ministrom kot letošnjim predsednikom Male zveze važno konferenco. Smatrajo, da bo prišlo do pogajanj med Madžarsko in Malo zvezo glede ureditve Podonavskega vprašanja in vprašanja in vprašanja narodnih manjšin.

Veličastna slovesnost slovenskih bojnikov.

Pri Mariji Pomagaj so položili temelj za spomenik slovenskim žrtvam svetovne vojne.

Preteklo nedeljo se je vršila na Brezjah veličastna manifestacija Zveze slovenskih bojnikov, ki se vsako leto zbirajo tukaj pri zavetnici Slovencev, da se snidejo s svojimi tovariši iz svetovne vojne ter obnavljajo z njimi v ognju in krvi zapečaten prijateljstvo. Letošnje zborovanje bojnikov na Brezjah je bilo še posebno pomembno, ker se je uresničila njihova dolgoletna želja, da se postavi slovenskim žrtvam svetovne vojne dostojen spomenik. V nedeljo je bila svečanost polaganja in blagoslovitve temeljnega kamna za ta spomenik.

Že v soboto zvečer se je pripeljalo na Brezje mnogo bojnikov ter so imeli skupno zborovanje v samostanski dvorani. V nedeljo pa se je zbralo nad pet tisoč bojnikov iz vse Slovenije. Svečanosti sta prisostvovala ljubljanski škof dr. G. Rožman in belgrajski nadškof dr. Ujčič, navzoč pa je bil tudi zastopnik kralja in kneza namestnika podpolkovnik Pavlič ter pokrovitelj tabora ban dr. Natlačen. Pred sv. mašo, ki jo je služil nadškof dr.

Ujčič, je imel ljubljanski škof dr. Rožman krasen nagovor na bojnike. Po sv. maši je bilo skupno zborovanje na prostem, s katerega so slovenski bojniki poslali pozdravne brzojave kralju Petru, knezu-namestniku Pavlu, voditelju Slovencev dr. Korošcu, predsedniku vlade dr. Stojadinoviću, vojnemu ministru generalu Mariču ter mariborskemu škofu dr. Tomažiču.

Kot prvi govornik je nastopil ban dr. Marko Natlačen. V svojem govoru je naglašal, da žari v srcih slovenskih bojnikov vedno ožen ljubezni do naše zemlje in do naše države. — V imenu organizacije dobrovoljcev je pozdravil bojnike primarij dr. Meršol, potem je govoril v imenu vojnih žrtev in invalidov predsednik Štefe, o tovarištvu bojnikov je govoril radovljiški župan Resman, kot zadnji govornik pa je nastopil zdravnik dr. Pihlar, ki je slavil zasluge bojnikov za naše osvobodjenje. Temeljni kamen za spomenik slovenskim padlim borcem je blagoslovil škof dr. Rožman ob asistenci bivših vojaških kuratov.

Pekovski pomočniki in nočno delo v pekarnah

Z bansko uredbo je bilo omejeno nočno delo v pekarnah, vendar se pekovski mojstri naredbi niso uklonili. Začeli so nastopati proti njej ter si prizadevajo na vse kriplje, da bi zopet prišel v veljavo stari delovni čas, ko je moral pomočnik garati vso noč do belega dne. Silili so celo svoje pomočnike k podpisom na neki izjavi, v kateri se izrekajo za stari delovni čas. Pa tudi pomočniki niso držali rok križem. Predložili so banski upravi spomenico, v kateri zagovarjajo omejitev nočnega dela v pekarnah. Pekovski pomočniki dosedaj niso imeli nikoli pravega nočnega počitka, niti ob nedeljah niso bili prosti. Zaradi tega so pozdravili uredbo banske uprave, po kateri se smejo začeti pripravljati na dela v pekarnah popolnoma, pravo delo pa ob treh. Dostavljanje kruha se ne sme začeti pred pol šestu. Za odpravo nočne

ga dela v pekarnah govori tudi to, da so tako delo omejili ali sploh odpravili že v 31 modernih državah, v nekaterih že pred več desetletji. Naša država se je zavezala, da bo do leta 1941 odpravila vsako nočno delo. Mojstri se izgovarjajo, da ne morejo po novem delovnem času speči dovolj kruha za trg in da morajo dostavljati strankam tople kruhe, kar je nezdravo. Naspotno pa so oni mojstri, ki so se uklonili ter delajo po novem času, kakor ga določa uredba, prav zadovoljni in se nič ne pritožujejo, da ne bi mogli izhajati. Prejšnje nočno delo si žele samo oni mojstri, ki so delali svojim tovarišem umazano konkurenco ter so pošiljali v njihove rajone svoje vajence že pred začetkom dneva s koši žemelj in kruha, da so jim prevzemali odjemalce.

Komsomol razpada.

Boljševiški voditelji so na Ruskem ustanovili Komsomol (komunistični sojun mladosti = komunistično zvezo mladine) z velikim upanjem, da si bodo s tem zagurali naraščaj, ki bo zvest njihovim načelom. Toda Komsomol tega pričakovanja ni izpolnil. Zato je bilo zdaj dosti komsomolskih organizacij razpuščenih in Stalin je dal več voditeljev zapreti. Aretacije so prišle že skoraj do Kosareva, voditelja Komsomola, ker njegov najbližji pomočnik Fajnberg (jud) je bil tudi aretiran kot »špijon in vrag naroda«. »Pravda« zato hudo napada Komsomol in varšavski list »Meč« piše o Komsomolu meseca avgusta tako-le:

Pokazalo se je, da so komsomolske organizacije polne špijonov, škodljivcev in protirevolucionarjev. Škodljivci so prišli do vodilnih mest v Komsomolu in v teku let so imeli prvo besedo v organizaciji pred nosom predpostavljene oblasti. Nastane vprašanje, kaj je delal ženski voditelj, pred očmi katerega se je vse to godilo in kateri je sankcioniral to stanje? Vse delo v Komsomolu se mora znova

začeti. Ne smemo pozabiti, da so sovjeti tej organizaciji namenili izročiti glavno vlogo pri predstoječih volitvah v Vrhovni sovjet. Zdaj se je pa pokazalo, da je na vseh krajih, kjer so to izročili Komsomolu, nastal popoln polom. V komsomolskih listih so pisali nasprotniki, komsomolske tiskovine so škodljive komunizmu, Komsomol so izkoriščali protirevolucionarji.

V številu aretiranih sedanjih komsomolcev imenujemo Andrejeva, Klinkova, Fajnberga in Saltanova. Sovjetski listi prinašajo še desetine drugih vodilnih komsomolcev, ki so bili nasprotni komunizmu.

Čudimo se, kaj dela »vodja narodov«. Po vrsti podira vse stebre, na katere se je naslanjala do zdaj njegova oblast. Najprej je odstranil stare boljševike, potem je očistil komunistično stranko, pretresel je Čeko, rdečo armado in zdaj je na vrsti Komsomol! —

Najboljše bi pa napravil tisti, ki bi pretresel »vodjo narodov« Stalina. Dokler bo ta »čistil« Rusijo, ne bo miru!

Vojna na Daljnem vzhodu.

V zadnjem tednu so nastale na japonsko-kitajskem bojišču velike spremembe. Predvsem je Japonska uvidela, da ne bo mogla Kitajcev kar tako pozobati, pa je ojačila svoje armade z močnimi svežimi silami, tako da ima sedaj na kitajskih bojiščih že okrog pol milijona mož. Japonska armada pa je tehnično mnogo bolj opremljena kakor kitajsko vojaštvo, ki se zamore proti takemu nasprotniku uspešno upirati samo zaradi svoje številčne moči. Zaradi tega je prišlo tudi do

kitajskega umika pred Šangajem,

kjer je Kitajcem dosedaj najbolj škodoval ogenj iz japonskih bojnih ladij, proti katerim Kitajci s svojim lahkim topništvom niso mogli nič opraviti. Umaknili so se Kitajci za več kilometrov, tako da se sedaj mednarodna koncesija v Šangaju ne nahaja več v navzkrižnem ognju. Japonci so zavzeli tudi trdnjavo Vusung, katero so poprej s topništvom popolnoma porušili. Kljub hudemu razdejavanju so se Kitajci dolgo časa upirali z bajoneti ter so jih Japonci šele s ponovnimi napadi, pri katerih so delovala zlasti letala, pregnali nazaj. Nova kitajska bojna črta, na katero so se umaknili, je zgrajena po najmodernejših dognanjih vojne tehnike. Strelniki jarki so iz železobetona, za jarki pa so globoke kaverne. Tudi topništvo ima betonirane postojanke. Kitajci so na svojo novo bojno črto ponosni in pravijo, da je Japonci ne bodo mogli prodreti.

Tudi na severu japonska zmaga.

Tudi na severnih bojiščih so dosegli Japonci več pomembnih uspehov, ki so jih pa izvajali s strašnimi žrtvami. Osvojili so prelaz Nankav, za katerega so se borili cel mesec. Naskok se je posrečil šele potem, ko so uporabili strupene pline, s katerimi so onesposobili kitajsko obrambo. Japonci so osvojili tudi glavno mesto notranje Mongolije Kalgan, ki je važno trgovsko središče. Prav tako je v njihovih rokah že vsa proga Peking—Kalgan. Tudi na progi Tiencin—Putau so japonske čete prodrele že daleč naprej.

Obsežne kitajske priprave.

Te velike uspehe so dosegli Japonci le zaradi tega, ker so njihove čete boljše opremljene in boljše izvežbane in ker Kitajci še niso imeli časa zbrati vseh svojih razpoložljivih sil. Nankinška vlada je šele sedaj proglasila splošno mobilizacijo vseh moških od 18. do 45. leta, ki so sposobni za vojaško službo. Poleg tega so vse do zadnjega vladale med kitajskimi generali razprtije ter so se šele sedaj pobotali med seboj. Važno je zlasti pomirjenje med maršalom Čankajšekom in njegovim dosedanjim najhujšim nasprotnikom generalom Pačungšijem. General Pačungsi je bil imenovan po tem sporazumu za vrhovnega poveljnika vseh kitajskih vojaških sil. Za poveljnika kitajske armade pri Šangaju pa je bil imenovan general Čangčecung, ki velja za najboljšega kitajskega vojaškega stratega. Nova imenovanja na najvišjih poveljstvih pomenjajo, da so Kitajci zaenkrat med seboj pokopali vse razprtije ter se bodo složno uprli Japoncem.

Neizprosni napadi na civilno prebivalstvo.

Ves svet se zgraža zaradi neizprosne grozovitosti, s katero so začeli Japonci napadati kitajska mesta z letalskimi bombami. Napadajo pa ne samo mesta, v katerih so vojašnice in ki so važna kot železniška in industrijska središča, temveč tudi ona, kjer se nahaja samo civilno prebivalstvo. Japonci so povzročili dosedaj z bombami v teh mestih strahovite pokolje. Pri vsakem napadu je več tisoč civilistov ubitih in ranjenih. Več napadov so vpriporili japonski letalci že na kitajsko glavno mesto Nanking, zaradi česar se je kitajska vlada izselila v notranjost dežele. Tudi več stotisoč prebivalcev je že zapustilo Nanking. Japonska letala so poskusila napad tudi na Kanton, pa so jih kitajska lovka letala pregnala.

Kolera!

Da bo nesreča na Daljnem vzhodu še večja, se je pojavila v francoski mednarodni koncesiji med revnimi kitajskimi begunci kolera. Mednarodne oblasti so sicer takoj ukrenile vse potrebno, da se ta

**Zahtevajte povsod
„Delavsko fronto“!**

kužna bolezen ne razpase, toda nevarnost okužitve je silno velika. Proti koleri so takoj cepili vse mednarodno vojaštvo in civilno prebivalstvo, ki se nahaja v tej koncesiji.

Japonci povzročajo mednarodne incidente.

Japonski letalci in njihove bojne ladje so povzročile že več mednarodnih sporov. Najprej so Japonci proglasili blokado kitajske obale ter so zagrozili, da bodo zaplenili vsako ladjo, ki bo Kitajcem vozila vojni material. Res so japonske ladje ustavile in preiskale več angleških in ameriških ladij. Proti temu pa so zlasti energično nastopili Američani, ki pravijo, da Japonska nima pravice proglašati blokade, dokler še ni formalno napovedala vojne. Japonci so nato odnehali.

Mnogo hujši je bil incident z Anglijo. Japonsko letalo je bombardiralo avtomobil, v katerem se je vozil angleški poslanik na Kitajskem ter ga je potem še napadlo s strojnico. Letalec je zadel poslanika ter ga obcutno ranil. Zaradi tega je poslala Anglija Japonski ostro protestno noto, v kateri zahteva zadoščenje in odškodnino.

Kitajsko-ruska zveza.

Zadnje dni je presenetila svet zveza, ki so jo sklenili med seboj Kitajci in Rusi. Po tej pogodbi se obe državi obvezujeta, da ne bosta pomagali nobeni drugi sili, če bi eno od zaveznic napadla. Pogodba po svojem zunanem izrazu ni tedaj naperjena proti nobeni drugi državi, ima pa gotovo še kakšne tajne dodatke. Predvsem

bodo sedaj Rusi podpirali Kitajce z orožjem. Do konca novembra jim bodo dobavili 120 lovskih in 100 izvidniških letal, 200 tankov, med temi 25 izredno velikih, 5000 konj, 20.000 tovornih avtomobilov, 2500 motociklov, 1400 motornih vlačilcev za težke topove, poldrug milijon pušk, 1.200.000 topovskih granat, 60 milijonov nabojev za puške, poleg vsega tega bojnega materiala pa še strokovnjake za tehnično vojno. Polovico tega orožja bodo Kitajci plačali z zlatom, polovico pa z raznimi gospodarskimi koncesijami.

Kaj zasleduje Rusija?

Rusko-kitajska zveza je zelo vznemirila Japonce, pa tudi v Evropi je povzročila nervoznost. Zlasti je v zadregi Nemčija, ki ima z Japonci vojaško zvezo proti Rusiji, s Kitajsko pa ima dobre trgovske stike. Sedaj se bo morala odločiti ali za Kitajsko ali za Japonsko. Rusija zbira ob mandžurski meji ogromno vojsko. V Vladivostoku ima tisoč letal, 1200 tankov in 200.000 najmoderneje oboroženih vojakov. Neprestano pa prihajajo iz notranjosti države nove vojaške čete. Tudi v Zunanji Mongoliji koncentrirajo Rusi močno armado. Sodijo pa, da zaenkrat še ne bo prišlo do vojne med Rusijo in Japonsko. Rusi bodo skušali predvsem Kitajce tako ojačiti, da se bodo ti lahko uspešno upirali japonskemu prodiranju ter se bo tako vojna zavlekla. Japonci pa dolge vojne ne bodo mogli vzdržati, ker se bodo finančno čisto izčrpali. Potem bi udarili po Japoncih še Rusi ter bi imeli z izmučenim nasprotnikom lahko delo.

Politične vesti.

Uradniške plače bodo zvišane. Finančni minister dr. Letica je izjavil, da pripravlja vlada uredbo o zvišanju uradniških plač. In sicer bodo dobili uradniki in upokojenci do IV. 2. kategorije nazaj vse, za kolikor so jim bile svoječasno plače reducirane. Efekt tega zvišanja se bo poznal v letošnjem proračunu v višini 308 milijonov dinarjev. Zvišanje bo izvedeno ali 1. oktobra ali pa 1. novembra, vsekakor pa še pred koncem letošnjega leta.

Razburjenje zaradi konkordata se polega. Med srbsko pravoslavno duhovščino se razburjenje zaradi konkordata polega. Itak se je borbe proti konkordatu udeleževal le neznaten del pravoslavnega duhovništva. Sedaj tudi ta del objektivneje gleda na to zadevo. Znamen del pravoslavnih duhovnikov je spregledal, da so se intrige proti konkordatu izrodile v pravo politično borbo, da pa v tem vprašanju sploh nimajo glavne besede cerkev in cerkveni krogi, ampak da so vodstvo te akcije proti vladi in proti konkordatu prevzeli opozicijski elementi, ki so doslej že večkrat podali dokaz, da se za cerkev in vero sploh ne brigajo in so ji celo sovražni. Tako je prišlo do tega, da smo večkrat videli duhovnike in komuniste hoditi po isti poti. Opozicija, zlasti pristaši JNS, bi še rada hujskala naprej, vendar jim ljudstvo več ne naseda. Mirna in trezna politika vlade je ljudem vlila zaupanje. Nekateri najhujši JNSarski razgrajalci, kakor bivša ministra Popović in Kojić sta že morala bežati pred razjarjenimi kmeti, ko sta začela zopet hujskati s konkordatom. Prav poseben obračun se pripravlja z vodjo vse hujskaške gonje popom dr. Vojo Janjičem. Ker je dvakrat poročen in mu prva žena še živi, zato mu po pravilnikih srbske pravoslavne cerkve grozi nevarnost, da bo javno izgubil duhovniško dostojanstvo.

Mussolini obišče Nemčijo. Odkar je postal Mussolini poglavar Italije, še ni zapustil italijanskega ozemlja, dasi so ga vabili na obiske že na vse strani. Mussolini je imel preveč respektu pred atentatorji, katerih se je v tujini upravičeno bolj bal kakor doma. Sedaj pa se je vendar odločil, da bo obiskal Hitlerja v njegovi poletni rezidenzi v Berchtesgaden, potem pa bo šel s Hitlerjem v Berlin. V Nemčiji delajo velikanske priprave za sprejem Mussolinija.

Nemci hočejo »nemško cerkev«. Dne 13. septembra se začne v Nürnbergu v Nemčiji kongres nemške narodnosocialistične stranke. Na tem kongresu določi Hitler vsako leto smernice nemške zunanje in notranje politike. Lani na primer je na tem kongresu proglasil začetek boja proti katoliški Cerkvi, katerega je potem njegova stranka z vso doslednostjo izvajala. Letos nameravajo hitlerjevci baje še dalje. Po informacijah angleškega tiska bodo govorili na narodnosocialističnem kongresu v Nürnbergu Hitler, Göbels, Rosenberg in Kerrl in tam proglasili nemško narodno cerkev, v kateri bodo združeni pristaši vseh novih verskih struj v Nemčiji, tudi pristaši tako zvanega poganskega kulta. Ta novi pokret bodo pro-

pagirali pod devizo: En narod, ena vera! Manifest o ustanovitvi nemške narodne vere je že dogotovljen in kancler Hitler ga bo tolmačil v svojem govoru v Nürnbergu. Nova nemška narodna cerkev bo zgrajena na naslednjih dveh načelih: 1. Priznanje tradicionalne osebnosti Kristusa. 2. Opozicija proti judovskim temeljem nove zaveze. »New Cronicle« doznava glavne točke tega manifesta, ki se glasi: Dosedanja cepitev nemškega naroda na razne religije in verske struje pomenja žalitev Boga, čegar volja je vedno bila edinstven nemški narod. Kristus je temelj nove vere, toda ne kot potomec in predstavnik judovstva, temveč kot krvni sovražnik vseh judov...

Žrtve kmečkih nemirov na Poljskem. Že zadnjič smo pisali o kmečkih stavki na Poljskem. Kmetje ne dovažajo nobenih pridelkov na trg ter se nahaja mestno prebivalstvo v veliki stiski. Na več mestih je prišlo že do ogorčenih borb med kmeti in orožniki. V krakovskem in lvovskem okraju je bilo pri teh nemirih ubitih že 41 kmetov, 34 pa smrtnonevarno ranjenih.

Novi uspehi generala Franca. Baskovska fronta bo kmalu prenehala obstojati. Čete generala Franca nevzdržno prodirajo proti zapadu ter se bližajo luki Gijon. Nasprotniki se sploh več resno ne branijo ter se v trumah vdajajo. Od začetka ofenzive do sedaj so zajele Francove čete 67.000 mož, nad 200 topov in 23 tankov. V zasedeno ozemlje se vrača mir in red. V Santandru je že normalno življenje in tudi cerkve so že odprte ter se vrši v njih po dolgih mesecih rdečega nasilja zopet služba božja. V Santandru so ujeli tudi proslulega krvoloka anarhista Toresa, ki je načeloval morilski tolpi ter je sam osebno usmrtil 16 ljudi, dal pa je pobiti na stotine svojih političnih protivnikov. Da bi nekoliko zabrisali svoj poraz pri Santandru, so začeli rdeči z ofenzivo v Aragoniji. Ni se jim pa posrečilo, da bi bili dosegli kakšne pomembnejše uspehe.

Novo razburjenje radi Španije na vidiku. Po poročilih angleških listov je bila na seji francoske vlade na dnevnem redu tudi izmenjava brzojavk med Mussolinijem in generalom Francom ob priliki zavzetja Santandra. Francoska vlada je baje sklenila, da bo popolnoma preokrenila svojo politiko glede Španije. Ne bo več nevtralna, ampak misli dejansko podpreti rdečo špansko vlado. V ta namen bo odprla svojo mejo za prostovoljce in vojni material ter zahtevala razpust odbora za nevmešavanje. Dejansko je s to prakso že začela, ker so vse pribežnike od santanderske fronte na francosko ozemlje odpremili na drugi strani nazaj v rdečo Španijo, le da so se izgovarjali, da imajo že dovolj beguncev. Sedaj bo pa tudi ta izgovor odpadel...

O »svobodi vere pod valencijsko vlado« piše zadnja »Delavska politika«, ki je baje brala v nekem španskem rdečem listu zanimiva poročila o samostanskem življenju v Valenciji. Baje poroča v tem listu opatinja nekega samostana, da živi tam 140 nun, ki opravljajo šiviljska dela, za

njihovo prehrano pa da skrbi rdeča vlada. Tudi navaja izjavo nekega protestantskega pastora, češ da v Madridu nihče ne ovira verskega življenja. S takimi poročili skuša »Delavska politika« zaslepiti svoje čitatelje, katerim je tudi že preveč grozodejstev, ki jih je vršila dosedaj na španskem komunistična in anarhistična druhal. S takimi poročili se pač ne da zabrisati strašnega vtisa, ki ga je napravil v svetu umor 40.000 duhovnikov in redovnikov na španskem, ki so padli kot žrtve rdečih teroristov.

Nemiri v Palestini so zavzeli zelo velik obseg. V dveh dneh so arabski teroristi ubili štiri nasprotnike. Ponavljajo se zopet atentati na omnibuse. V Jafi je prišlo do spopada med judi in Arabci, v katerem je bilo mnogo ljudi ranjenih. Zaradi teh neredov so se sestali v Jeruzalemu vojaški poveljniki angleških posadk. Na posvetovanju je bilo sklenjeno, da se bo v primeru trajanja neredov zopet razglasilo vojno stanje.

Italijani zopet nagovarjajo neguša. Zdi se, da so si Italijani zasedbo in pomirjenje Abesinije lažje predstavljali kakor je v resnici. Dejstvo je, da so zopet ponudili abesinskemu negušu Haile Salasiju, da mu vrnejo abesinski prestol, če hoče vladati pod njihovo nadoblastjo. Za ne-

guša, ki je sedaj precej obubožal, je taka ponudba zelo zapeljiva, vendar se še ni odločil. Za Italijane bi bilo velikega pomena, če bi dobili neguša na svojo stran, ker bi potem mnogo lažje pomirili uporne Abesince, na drugi strani pa bi na mah odstranili z dnevnega reda »abesinsko vprašanje« in ne bi jim bilo treba dajati zaradi priznanja Abesinije Italiji nikomur nobenih koncesij.

V Rusiji zopet streljajo. V Irkutsku je bilo ustreljenih 32 vidnih komunističnih voditeljev iz Sibirijske, katere dolžijo, da so bili pristaši Trockega. Dne 28. avgusta so v Leningradu aretirali nekaj visokih uradnikov (številni ruski listi ne povedo) in so jih še isti dan ustrelili zaradi »veleizdaje«. Val preganjanja se v Rusiji nadaljuje ter se bodo prihodnje dni začeli v raznih večjih mestih Rusije veliki procesi proti novim osumljencem, ki jih je tajna policija aretirala.

Atentat na Trockega. Trocki prebiva v Mehiki, kjer ga stražijo močne straže, pa so kljub temu te dni poskušali neznan ljudje izvršiti nanj atentat. Stirje s puškami oboroženi atentatorji so se približali hiši ter so napadli stražnike. Razvila se je pravcata bitka, v kateri se je posrečilo stražnikom, da so atentatorje pregnali.

Vestnik ZZD.

Cestni delavci

Kremenca. Čeprav živimo daleč od sveta, prav za prav Bogu za hrbtom, smo se vendarle tudi mi počasi zavedli, da nam je edina rešitev organizacija. Zato smo šli na delo za njo, obrnili smo se na »Zvezo združenih delavcev«, da nas organizira. V nedeljo 22. avgusta se je vršil v Kremenci sestanek cestnih delavcev ob veliki udeležbi. Navzočih je bilo okrog 30 cestnih delavcev. Kljub slabemu vremenu in veliki oddaljenosti so vsi prišli na sestanek izredno točno. Najpreje nam je zastopnik centrale razložil pomen organizacije in njeno delo. Mi se dobro zavedamo, da smo organizacija mi sami in da bo organizacija delala tako, kakor bomo delali mi. Radi tega smo se za organizacijo zavzeli in upamo, da bomo v najkrajšem času lahko imeli občni zbor. Razmere v naših krajih so skrajno slabe. Delavstvo se izrablja preko vseh predpisov in zakonitih določil. Podjetniki ne poznajo osemurnega, ne deseturnega delavnika in tudi za minimalne mezde ne vemo, če se bodo in kako se bodo izvajale. Zato je prav, da se je tudi za nas zavzela organizacija, da nam pomaga do boljših razmer. Mi pa bomo gledali, da bomo izpolnjevali svoje dolžnosti do organizacije, plačevali članarino itd. in ji tako dali možnost, da se bori za nas.

Lesni delavci

Gračnica. Pri nas se dolgo časa že dela na to, da se v tovarni podjetnikov Falter sklene sporazum. Pričakovali smo, da se bo to hitro uredilo, nazadnje pa smo videli, da hoče podjetnik delavstvo in delavske organizacije tako rekoč vleči za nos. V Gračnici so že prišli zastopniki naše ZZD in zastopniki JSZ. Šele v Gračnici so zvedeli, da podjetnika ni doma, da se nahaja v Zagrebu. Zastopniki so počakali še do naslednjega dne in ko podjetnika še ni bilo, so se vrnili. Vemo, da bi podjetnik svojo odsotnost lahko že prej sporočil organizacijama, tako pa jima je povzročil stroške. Ukrenili bomo vse potrebno, da se tako izigravanje preneha in da se enkrat za vselej napravi red. Imamo tudi med delavci samimi težke razmere. Predvsem ne vrši v redu svojih dolžnosti staršina obratnih zapnikov, ki postopa zelo pristransko in krivično. Tudi tega mi ne bomo dolgo trpeli, ampak bomo poskrbeli, da se tudi tu napravi red.

Misljeni. Tovariši! Ne bodimo malodušni! V nas vseh mora biti volja do organizacijskega dela. Od centrale je bil vložen na naše podjetje osnutek kolektivne pogodbe. V prihodnjem tednu pričakujemo pogajanj. Upamo, da je g. podjetniku kakor nam prav toliko ležeče na tem, da se ustvari mirno sožitje in da zato s pogajanjmi ne bo odlašal.

Vavta vas. V nedeljo 5. septembra se bo vršil po prvi sv. maši prvi redni občni zbor naše podružnice v Društvenem domu v Vavti vasi. Tovariši! Eno leto je za nami. Eno leto truda, bojev, uspehov in tudi neuspehov. Dosegli smo toliko, kolikor smo bili močni, močni pa smo bili toliko, kolikor je bilo v nas delavske zaveze in organizacijske discipliniranosti. Naj na občnem zboru nihče ne manjka! Občni zbor naj bo prvi mejnik v našem delu. Da naj nam pregled našega dosedanjega dela, da naj nam smernice za delo v bodočnosti. Udeležba naj bo polnoštevilna!

Stavbinci

Ljubljana. Rdečkarji po nekaterih ljubljanskih stavbah obkladajo naše člane z vsemi mogočimi priimki. Ne morejo verjeti, da smo mi tudi enakovredna organizacija, ki se bori za zboljšanje delavskih razmer. Vsem rdečim kričočim in jesiharjem kličemo: **Smo delavska organizacija in kot taki bomo znali napraviti konec vsemu kričanju, ki prihaja iz vaših vrst!**

Kovinarji

Sv. Križ nad Jesenicami. Delavstvo naše fare se je docela in brez izjeme organiziralo v ZZD. Prava strokovna organizacija je za naš kraj velikega pomena in skrajni čas je že bil, da smo se zdržali in korajžno prišli za delo. V kratkem se bo vršil ustanovni občni zbor, na katerem bomo izvolili može, katerim bomo vsi zapuili. Njim bomo izročili vodstvo organizacije, delali pa bomo vsi, kajti vsi skupaj smo organizacija.

Slaščičarji

Ljubljana. Vsi člani se prosijo, da poravnajo članarino, ker centrala zahteva od nas kot od vseh ostalih podružnic redne mesečne obračune. — Tovariši, še je čas, da si pomagamo iz zadrege našega poklicnega dela, da si pomagamo iz bednega življenja, da si zboljšamo plače in skrajšamo delovni čas. Še vedno nam je dana možnost, da se pomnoži naš delovni krog in še vedno imamo vse polno stanovskih tovarišev, ki jih bo treba, če ne drugače, pa »za ušesa« privleči v organizacijo, da se zdrumijo iz nezvesti. Nihče naj si ne predstavlja, da se bomo za koga borili, ako ni organiziran, in da bo užival morda iste pravice po dovršeni naši borbi. Zavedajo naj se, da je naša podružnica že pravnoveljavna in da bodo prisiljeni obrniti svoja jadra za nami, če bodo želeli katerekoli pomoči. Bodimo tovariši, zvesti svojemu cilju in videli bomo, da smo na pravi poti do zboljšanja našega položaja.

Fotografi

V zvezi s kolektivno pogodbo pride sedaj na vrsto vprašanje, kako sestaviti indeks vseh fotografskih pomočnikov v naši banovini. Kakor imamo za Ljubljano in okolico urejeno v tem oziru najsiho glede kvalificiranih ali nekvalificiranih pomočnikov in pomočnic, tako bo treba poskrbeti tudi za druge kraje. Dobiti vse točne naslove pri Združenju fotografov je nemogoče. Kajti mojstrska organizacija vpiše pomočnike in pomočnice le glasom prijave, katero odda dotični mojster. Z mirno vestjo pa lahko računamo, da 30% mojstrov svojih pomočnikov in pomočnic niti ne prijavijo, še manj pa odjavi, tako, da pridemo na 40% nevpisanih pomočnikov. Med te seveda računamo tudi tiste, ki so sicer vpisani v knjigo, seveda pod napačnimi podatki. To pa zato, ker ga prejšnji delodajalec ni odjavil, sedanj pa tudi ne prijavil. Združenje bi moralo pri točnem vodstvu knjig in vestnem delu do brazgotino — malomarnost svojih članov — izpopolniti s tem, da bi odposlalo koncem poslovnega leta nevestnim članom neizpolnjene pole s pozivom, naj točno navedejo število pomočnikov in pomočnic ter njihove naslove in vrnejo z obratno pošto. Ker pa žal tega ni (in najbrže tudi ne bo), je najbolje, če to delo zaenkrat primemo mi sami v roke. Edino na ta način bo možno dobiti točne naslove. Za tiste pa, ki

lektivne pogodbe in pomočnikom ni kazalo drugega kakor začeti stavkati.

Zahteve delavstva niso pretirane, zahteva le: Doslej veljavna kolektivna pogodba se naj obnovi z istimi mezdami, čeprav so se medtem življenjske potrebe podražile za 30%; upošteva naj se socialna zakonodaja ter predpisi o delovnem času.

Nekatera podjetja so sama sprevidela, da so zahteve delavstva minimalne in so sporočila, da so pripravljena podpisati kolektivno pogodbo.

Dve podjetji, in sicer Černe in Erman-Arhar, sploh nista odpovedali kolektivne pogodbe, toda delavstvo tudi pri njiju ne dela iz solidarnosti. Stavka je popolna.

Viničarski vestnik.

VINIČARSKI RED

(Konec)

Za tako strokovno službo, kakor je baš viničarska, bi se naj zahteval strokovni izpit in kdor nima strokovnega izpita, se mu naj bi ne smela izdati viničarska knjižica, kajti lastnik take knjižice brez strokovnega znanja dela gospodarju silno škodo, mnogo več nego vremenske nepravilike, toča ali peronospora in več nego slana, sam sebi pa daje slabo spričevalo in si ne upa prav, na račun za opravljena dela k svojemu gospodarju. Končno skoro noben mladih viničarjev ne zna cepiti, ne na zeleno, tem manj pa na suho.

Strokovno izpitno komisijo bi naj tvorili: okrajni kmetijski referent, en trsničar, en izkušen starejši vinogradnik in dva starejša izkušena viničarja. Slednje štiri naj izvolijo pristojne strokovne organizacije. To komisijo naj financirajo okrajni kmetijski odbori in vinogradniške organizacije, torej naj se ne obremenjuje že itak silno slabo plačanega vinogradnega delavca. Le na podlagi spričevala, izdane od take komisije, vidiranega od okrajnega načelstva, naj se izda viničarsko knjižico upravičenemu prosilcu. Takim izkušnjam naj se pritegne tudi naknadno vse one lastnike viničarskih knjižic, torej viničarje, katerih službena doba kot viničarju ni potekla nad pet let od datuma izdaje viničarske knjige, oziroma kateri viničarji ne prekažajo 35 let starosti. Izpit naj bo praktičen in teoretičen. Taka komisija bi se naj sešla dvakrat na leto, da ne bo torej okrajni kmetijski referent vsled tega preveč obremenjen.

Pisec teh vrstic nima namena kritizirati, pač pa kot prizadeti manjši vinogradnik želi izboljšati stanje vinogradnikov in dvigniti ugled viničarja. Merodajni uviden faktorji naj si prizadevajo, da se viničarski red v toliko izpopolni. S tem bo — po mojem mnenju — tudi boljše za res izvežbane viničarje, ker ne bo tolikšne izbire in če se bo zahtevala strokovna izobrazba za viničarje, ne bo viničarjev cela armada več, kolikor se jih rabi. S tem bi se pa gmotni položaj dobrih viničarjev izboljšal, ker bodo viničarji iskani. — V. S. Lj.

Širite „Delavsko fronto“!

Gilbert je stopil v oddelek, kjer je bil en sam potnik. Stegnil se je po klopi, obleko si je del pod glavo in zaprl oči. Spanje ni prišlo. Gilbert je mislil na naslednji dan, na delo, na skrbi prihodnjih dni. Rekel si je:

— Tako bom živel zanaprej, kakor če bi me gospod Mihael videl.

XV.

Gospodarjev odhod.

Skoro nepričakovano je umrl Mihael Meksimé, v noči od nedelje na ponedeljek. Novica je šla kakor blisk po deželi: »Gospod iz Fonteného je umrl.« — »Stari?« — »Ne, mladi.« — »Škoda, boljši je bil od starega; ni bil ošaben.« V ponedeljek in v torek so od jutranjega do večernega zvonjenja fontenéhojski zvonovi dolgo zvonili, da so oznanili smrt. Vsi gozdovi, vse poseke, vse grmovje po gričih, vse je vztrepetovalo, ko so glasovi pribežali mimo, in tudi nekaj src, ki so Mihaela ljubila.

Grad je ostal štiri in dvajset ur zaprt, prazen in nem. Nato so začeli vežo predelovati v blestečo se kapelo. Neka nenavajena živahnost je prelomila tišino ceste, dvorišča, sosednjih skednje. Na klic markiza, ki je prišel v ponedeljek zvečer, so prihiteli delavci iz trga in z dežele. Šum žag in kladiv se je dvignil okoli zidov. Radovednost, nekoliko človeško sočutje, nekoliko žalost, vse to se je vzbudilo v enem trenutku. Kočije graščakov so prihajale po cesti; kmetje so prihajali, sprva bolj redko, pozneje v skupinah, da ga poškrope z blagoslovljeno vodo; drugi, ki niso vstopili, so se odkrili pred vrati in hodili okoli doma, ki ga je smrt odprla vsem.

Markiza so srečavali tu in tam. Pazil je na vse; dajal je navodila, prvokrat je gospodoval na Fonte-

Vse za šolo

knjižice in potrebščine v

Tiskarni sv. Cirila

v Mariboru:

Koroška cesta 5,
Aleksandrova cesta 6,
Kralja Petra trg 6.

v Ptuj:

Slovenski trg 7.

Boste zadovoljni!

Še to in ono.

Naše narodno gospodarstvo v juliju (po statistiki OUZD v Ljubljani). Število zavarovancev OUZD v Ljubljani je v juliju preseglo 100.000 in doseglo povprečno 100.862 zavarovancev. Članstvo pa še vedno narašča in znaša trenutno že 102.852 zavarovanih delavcev (po stanju 21. avgusta). Tako visokega števila zavarovancev, kot je bil dosežen 21. avgusta v primerjavi z istim datumom prejšnjih let, OUZD še nikdar ni imel. Od celokupnega letnega prirastka, ki znaša v juliju 1937 11.123 delavcev, odpade največ na stavbno industrijo, in sicer 2296 delavcev, na gozdno-žagarsko industrijo 2069 delavcev, na tekstilno industrijo 1872 delavcev, na industrijo kamenja in zemlje 1017 delavcev itd. Pomembnejšega nazadovanja ne izkazuje nobena industrija. V sezijskem pogledu naj omenimo prirast v stavbni industriji 427 delavcev, gostilne, kavarne, krčme (tujski promet) 385 delavcev, industrija kamenja in zemlje 214 delavcev itd. Pomembnejših sezijskih nazadovanj v tem mesecu ni.

Nova emisija državnih obveznic za financiranje javnih del. Leta 1935 je izšla uredba, da financira država velika javna dela z izdajo obveznic v višini ene milijarde dinarjev. Za 500 milijonov teh obveznic naj bi se prodalo doma, za 500 pa v inozemstvu. Prve pol milijarde pa so podpisale samo naše velike državne banke ter je od tega denarja porabljenega že 459 milijonov dinarjev. Sedaj je vlada sklenila, da bo tudi drugo polovico milijarde obveznic spravila v promet doma in ne v inozemstvu, ker so se razmere na domačem denarnem trgu že tako izboljšale, da bo zlahka doma dobiti toliko denarja.

Smrt največjega bogataša. V starosti 82 let je umrl bivši finančni minister

Združenih držav Andrew Mellon, katerega so že pred leti cenili za petega najbogatejšega moža na svetu. Po njegovi smrti so znova precenili njegovo premoženje ter so ugotovili, da je Mellon v resnici bil najbogatejši človek, ki je pokojnega Rockefellerja in Forda celo daleč presegel. Vrednost vseh Mellonovih podjetij se ceni na 10.500.000.000 dolarjev — kar je fantastična vsota. Če se odbijejo pri tem tuja sredstva, ki so v ta podjetja tudi investirana, potem razni drugi odbitki, kakor davki v slučaju prodaje itd., bi preostalo Mellonu kljub temu še dve milijardi 492 milijonov dolarjev. To je tako fantastična vsota, da s takim premoženjem pač še ni v zgodovini noben človek razpolagal. Rockefellerju je ostalo potem, ko je razdal del premoženja raznim dobrodelnim ustanovam, še 150 milijonov dolarjev, Forda pa cenijo na 628 milijonov. Oba sta prav za prav v primeri z Mellonom »reže«. Ogromnost Mellonovega premoženja razvidimo šele iz teh-le zgledov: Če bi hotel Mellon živeti samo od obresti svojega kapitala, bi lahko porabil na dan 200.000 dolarjev, na vsako minuto 200 dolarjev (8000 din na minuto). Če bi hotel svoje premoženje naložiti v zlato, bi porabil za to 15% vsega zlata, kar so ga na svetu izza časa Kristofa Kolumba pa do danes izkopali. Mellon je začel kot majhen bankir s premoženjem 700 dolarjev, katere mu je izročil njegov oče. Potem je začel spekulirati z delnicami ter je nalagal svoj dobiček vedno v plodonosna podjetja. Imel je izredno dober čut, da je vedno pravočasno našel stroko, ki je dajala največ dobička. Tako se je udeleževal najprej v jekleni, potem v petrolejski industriji, nazadnje pa se je popolnoma vrgel na industrijo aluminija, s katerim je največ zaslužil. V svojem testamentu je zapustil ta mož 980 milijonov za dobrodelne namene, v življenju pa je bil izredno trd gospodar.

Državno nogometno prvenstvo se je v nedeljo nadaljevalo v drugem kolu. Nesrečo je imel zopet slovenski zastopnik v ligi. SK Ljubljana je v Zagrebu izgubila proti Haški 3:0. V Zagrebu se je vršila še tekma med Gradjskim in Concordijo, ki jo je dobil Gradjski z rezultatom 5:1. V Sarajevu je Slavija premagala Hajduka 2:1, v Belgradu pa Bask Jugoslavijo 1:0 in BSK Jedinstvo 2:0. Na tekmi med BSK in Jedinstvom je prišlo do mučnih incidentov. Prvenstvena tablica je sedaj naslednja: Gradjski je na prvem mestu s štirimi točkami, za njim sledi Haška, ki ima tudi štiri točke, nato se vrstijo z dvema točkama Jugoslavija, Hajduk, Bask, Concordija, Slavija, brez točk pa sta Ljubljana in Jedinstvo. Gradjski si je pridobil že v prvih dveh tekmah velik naskok. Prihodnjo nedeljo ne bo ligaških tekem, pač pa meddržavna tekma med Romunijo in Jugoslavijo v Belgradu. Državno prvenstvo se bo nadaljevalo v nedeljo 12. septembra.

V domačem nogometu so se vršile le manj pomembne tekme. V Ljubljani so imeli brzoturnir Korotana, na katerem so igrali: Korotan—Grafika 2:1, SK Ljubljana II.—Jadran 2:0, SK Ljubljana II.—Korotan 1:0, Grafika—Jadran 0:0, SK Ljubljana II.—Grafika 1:1. Pokal si je priborilo drugo moštvo SK Ljubljane. — V Mariboru se je vršila prijateljska tekma SK Železnikar—SK Slavija 10:0, v Celju sta igrala Olimp—Hrastnik 4:3, v Trzinu ljubljanska Svoboda—SK Ljubelj 6:2, v Murski Soboti SK Mura—Grazer FC 3:2.

Plavanje. V Dubrovniku se je vršila meddržavna plavalna tekma med Jugoslavijo in Čehoslovako. Za to tekmo so naši plavalni klubi pozabili na medsebojne spore ter so sestavili izredno močno reprezentanco, ki je na vseh moških točkah premagala Čehoslovake. Naši so postavili izvrstne rezultate ter so v štafeti trikrat 100 m plavali bolje od evropskega rekorda, v štafeti štirikrat 200 m prosto pa so postavili čas, ki je skoraj enak evropskemu rekordu. Med plavalci so se zlasti odlikovali Slovenci Vilfan, Cerer in Žizek, ki so največ doprinesli k naši zmagi. Veliko je pripomogel tudi naš skakač Zihlerl, ki je premagal nevarnega češkega rivala. Tudi waterpolisti so se postavili ter so zmagali nad češkimi nasprotniki. V damskih disciplinah pa se nismo odrezali tako dobro, zato je razmerje točk le 62:58 v našo korist.

Kolesarstvo. Ljubljanski Hermes je priredil v nedeljo na svojem dirkališču v šiški kolesarske dirke, katerih so se udeležili številni klubi s svojimi najboljšimi dirkači. Program je bil zelo pester ter je obsegal dirke novincev, dirke prvorazrednih, dirko juniorjev, dirko ciljev, zasledovalno dirko, izločilno dirko, dirko s fingiranim defektom itd. Kot najboljši dirkač se je to pot izkazal Mariborčan Rozman, ki je v večini dirk odnesel prvo mesto. Od mlajših se je odlikoval Pančur (Sava), ki je zmagoval z veliko lahkoto.

Turnir SK Planine v namiznem tenisu se je vršil v nedeljo na Stadionu v Ljubljani. Poleg prireditelja so se udeležili turnirja še člani prosvetnih društev Trnovo, Sv. Jakob, Šiška, Kranj in SK Mladika. Udeležba je bila zelo dobra, najbolj pa so se izkazali člani SK Planine, ki utegnejo v kratkem igrati v jugoslovanskem namiznem tenisu vidno vlogo.

Novo športno igrišče v Domžalah si gradi tamonjši SK Disk. Znakrat je izgotovljeno nogometno igrišče, predvideni pa so načrti tudi za ostale športne prostore, čim bo imel klub na razpolago sredstva. Igrišče bo ograjeno ter bo eno najlepših v Domžalah. Otvoritev bo na praznik 8. septembra pod pokroviteljstvom bana dr. Natlačenca.

Borba za svetovno prvenstvo v boks se je vršila v ponedeljek zvečer v New Yorku pred 40.000 gledalci med ameriškim črncem Lousom in angleškim prvakom Farom. Po napeti borbi je zmagal črnc, in sicer šele v 15. rundi po točkah. Far se mu je pokazal kot skoraj enakovreden nasprotnik. Louis pa se bo moral za naslov svetovnega prvaka še enkrat boriti z Nemcem Schmelingom. Borba se bo vršila prihodnje leto.

in plesni je napolnjeval staro cerkev in je težil zrak.

Ura je prišla. Pred gradom na velikem, s peskom posutem dvorišču se je nabralo veliko ljudi, nekaj na levi, nekaj na desni strani ceste. To so bili ljudje iz Fonteného, iz sosednjih trgov, delavci, dinarji, obrtniki, mali posestniki, trgovci, med vsemi so bile pomene ženske, nekatere so nosile žalni pajčolan. Govorili so potihem. Šum se je stopnjeval večal, a včasih je popolnoma utihnil. Vozovi so prihajali, se ustavljali pred gradom in se urejali v vrsto pred konjušnjicami, ki so bile napol zakrite z drevjem. Bili so to vozovi vseh modelov in vseh dob, avtomobili in zaprte kočije, ki so pripeljale sorodnike ali prijatelje Meksiméjev, notarjev koleselj, trgovcev dvokolesnik, elegantne kočije ali angleški vozovi velikih posestnikov, izvoščiki, ki so jih ponajeli po sosednjih kolodvorih. Posestnik z Viži je prišel peš, še svež in rdeč, dasi je bil že star, napol je odgovarjal na pozdrave, ki so prihajali od vseh strani. »Poznaš tega velikana? ... — Trgovca je iz trga. — Si videl gospoda Žakmēna? — Ne? Niti gospodične Tončke ne? ...« Oči so sledile vozovom, prerivali so se, da bi bolje videli, poskušali so razločiti obraze za šipami, razumeti besede, kretnje, obraze novodošlih, ki so vstopali skozi črno prevlečena grajska vrata, za katerimi so se gibale nerazločne sence. Množica se je stalno večala. Kmetje so prihajali v skupinah, prihajali so iz gozdov, s polj ter so se plaho umikali pogledom. Dvorišče je polno kakor trg na semanji dan.

(Dalje sledi.)